

Riia linn on meie!

Jahe jaanikuu kinkis ilusa jaaniõhtu

Tubli sahmakas vihma on poolt Riia linna väärt, ütleb mulgi vanasõna. Lõppenud jaanikuul tuli vihma nii Riia väärtuses vaid Tartu- ja Võrumaal. Paljud maakohad said kosutust isegi vähem tavalisest kogusest.

22. juuni meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis sademed kokku loodi, selgus, et kogu Eesti keskmiseks tuli vaid 44 mm pikaajalise keskmise ehk normi 57 mm asemel.

Ilmataat halastas

Enim sadas Tartu ümbruses – 92 mm, napilt aga Hiiu maal (Ristnas 20 mm). Nii polegi ime, et kaevud paljudes paikades endiselt kuivavõitu. Ka Tartus sadas see suur veekogus maha 4–5 päeva jooksul. Viimasel kevadpäeval tuli 22 mm kõva vihma, lisaks rahet. Nõos olla jääkuulid pöösaste all püsinud mitu tundi!

Ega sajukogus alati maa niiskusrežiimi hästi iseloomustagi. Suvi 2002 tundus põuane, ometi tuli siis vihma Tartumaal juunis tänavusest enamgi.

Hoopis märkimisväärsem on äsjase juuni jahedus. Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati 13,3° (norm 14,2°), mõnel pool oli sooja üle kahe pügala tavalisest vähem. Eriti külm oli teine kümmepäevak, mis Tartus on viimase pool-sajandi jooksul vaid viis korda jahedam olnud, viimati 1982.

Suvepealinna nime õigustas Pärnu: seal oli sooja kõige rohkem (14,4°). Jahedaimas paigas Jõhvis ligi 2° vähem.

Külm ähvardas kuu keskel ära võtta egiptlasi ja nuubiala-

si Tartu lauluväljakul. 14. juuni hilisõhtul langes õhusoe 10–13 pügala kanti, samal ajal püsis Kairos 25 kraadi ümber.

Jaanikuise päikesepaiste üle ei tohiks rahvas eriti nuri-seda. Seda oli küll terake keskmisest vähem, see-eest oli ultraviolettkiirguse indeks, mis iseloomustab pruunistumise võimalusi, üheksal päeval üle 6 (6,5 mõõdeti Tõraveres 20. kuupäeval).

Olnuks ööd pimedad, saanuks imetleda virmalisi: mitmel päeval möllasid maakera kohal mõõdukad magnetorimid (näiteks 17. juunil), esines tugevaid raadiosidehäireid.

Üle mitme aja oli jaaniöö imekombel kuiv. Jaanilaupäeval oli ilm kui Aafrikas: lämbe, niiske, pärastlõunal kerkišid taevasse äikesepilved ja kõmas kōu. Mõni Lõuna-Eesti paik sai isegi kaks sopsu vihma. Ööks aga pilved taandusid ning rahvas võis rahulikult tule ääres pidutseda.

Mujal ja muiste

Ilmataat halastas eestlastele ka jaanipäeval. Samas said norralased ja rootslased kaks päeva tugevat vihma (Rootsis sadas jutti 40 mm!). Ka lätlastel tuli lõkke ääres liigutada sadudega võidu. Kardetud vihm jäi meie maile hiljaks õige mitu tundi. Õnneks oli ka pärast jaani mitmeks päevaks lausvihmast rahu, taevast vett tuli vaid hooti ja paiguti.

Palavaim jaanipäev oli Pakistanis 43,5, Euroopas aga Saragossas 38 kraadiga. Külmim oli lõunanabal sealse talvise pööripäeva paiku –72,3°.



ARVI KRIIS

3. juuni hommikul olid moskvalased hämmingus: sadas lund. Pärast 30° kuumust saabus põhjast arktiline õhumass.

Rahet tuli mitmes maailma paigas. Belgias mölkisid tennisepalli suurused jäätükid autosid, USAs Nebraska osariigis olevat võrkpalli suurused (milles küll meteoroloogid kahtlesid) rahekerad tekitanud katustesse suuri auke.

1903. aasta jaanikuu oli Tartus tänavusest märksa soojem (16,9°) ja vihmsem (103 mm). Jaanipäeva paiku oli kuiv ning parajalt soe. Postimehe kirjasaatjad teatasid.

Rakverest. 1. juunil oli Viru Jaagupis põllumeeste seltsi näitus. Osa võtmine oli kaunis hõre, sest esimesel päeval sa-

das peenikest vihma, teisel päeval oli aga keskmine.

Tartust. Kapsataimede poolt on meie aednikud tänavu õige rikkad, kuid muret teeb neile see, et ostjaid ei leidu nii palju kui tarvis oleks. Müügiks toodud taimed on hästi lihavad ning on sellepärast toiduks väga hääd.

Kavastes oli pikne mitmed taluhooned põlema lõõnud. Vastse Kuustes olla üks mees pikse löögi läbi vigastatud. Pommeri karjamõisas Kongutas aga löi välk mehe ja hobuse surnuks.

Võrust. Lõikuse lootused on tänavu Võru ümbruses hääd; vihma ja päikesepaistet on väga parajasti.